

Єдність українського суспільства, підтримка держави та іноземних партнерів дозволять впоратися з викликами і відновити діяльність малого та середнього бізнесу.

Використані джерела:

1. Жарикова А. Бізнес під час війни: скільки підприємців почали працювати «на закордон». URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/09/27/691914/> (дата звернення 02.10.2022).

2. Дослідження стану українського бізнесу під час війни: як себе почувають середні, малі та великі компанії. URL: <https://hub.kyivstar.ua/news/doslidzhennya-stanu-ukrayinskogo-biznesu-pid-chas-vijny-yak-sebe-pochuvayut-seredni-mali-ta-velyki-kompaniyi/> (дата звернення 29.09.2022).

Хропонюк Дар'я
Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор,
професор кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ
Длугопольський О.В.)

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Розвиток вітчизняної страхової галузі розпочався задовго до здобуття незалежності Україною через призму соціально-економічної діяльності страхових компаній. Результати їх діяльності тісно пов'язані з соціально-економічним становищем країни. Про це свідчить динаміка показників діяльності страховиків. Аналіз даних щодо функціонування страхового ринку України показує, що за період 2012-2020 років загальна кількість страхових компаній в Україні скоротилася з 414 до 210[1; 2; 3]. Не менш інтенсивним є падіння числа компаній зі страхування життя за 2012-2020 рр. – до 42 страхових компаній (66,7% інституцій, зареєстрованих на 2012 р.). Хоч така тенденція є загрозливою, загалом сучасний ринок страхових послуг України повністю відповідає рівню країн ЄС. Прискорення динаміки зменшення кількості страхових компаній обумовлене станом соціально-економічного розвитку країни та підвищенням вимог до інституцій.

У 2012-2020 рр. найрозвиненішими видами страхування в Україні були: страхування майна, страхування фінансових ризиків, страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ, страхування вантажів та багажу, страхування життя, медичне страхування, страхування відповідальності перед

третіми особами [2]. За критерієм середнього обсягу валових страхових виплат найбільш розвинутими видами страхування були: медичне страхування, страхування фінансових ризиків, страхування майна, страхування життя, страхування кредитів. Особливої уваги заслуговує соціально орієнтований вид страхування – страхування життя. Слід зазначити, що в економічно розвинених країнах на сегмент страхування життя припадає більше половини всього страхового ринку, а сам вид страхування відіграє роль страхового захисту громадян і гарантії їх високого рівня життя. Він також використовується для накопичення коштів для економічних інвестицій.

Одним із ключових індикаторів стану та тенденцій розвитку страхової галузі є премії у відсотках від ВВП. Співвідношення страхових премій до ВВП в Україні доводить, що частка страхової діяльності у ВВП в Україні все ще дуже мала – менше 1% [2; 3] порівняно з приблизно 4-5% у європейських країнах. Така ситуація на ринку страхових послуг України вказує на недостатній рівень страхової культури й реальних доходів бізнесу й населення – основних споживачів страхових послуг.

Показник відношення страхових премій до ВВП (рівень страхового проникнення) з 2013 по 2020 р. знизився, незважаючи на зростання самого ВВП і розміру страхових премій. Відповідно до Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року [4] планується поступове збільшення цього показника, однак стан на 2020 р. та війна у 2022 р. Росії проти України демонструють малу ймовірність його у найближчій перспективі. Навіть у найсприятливіших економічних умовах рівень проникнення страхування в багатьох економіках є низьким через відсутність страхової культури, недовіру до страхових компаній (кількість постійно зменшується) та обмежену платоспроможність споживачів [5].

Ще одним важливим показником, який відображає рівень розвитку страхового сектору на фінансовому ринку, є показник страхової щільності, що визначається як відношення страхових премій до чисельності населення країни. Вважається, що рівень розвитку страхового сегменту фінансового ринку є достатнім і страхування є дієвим механізмом фінансування ризиків та інструментом страхового захисту в державі, якщо цей показник становить більше 140 дол. США [5].

На сьогодні найпомітнішими проблемами, які стримують розвиток страхової галузі в Україні, є: 1) війна 2022 р., що скорочує рівень вітчизняного ВВП; 2) недосконалий нагляд за страховою галуззю; 3) недостатній розвиток страхування життя та інших видів страхування (сільськогосподарського, екологічного, страхування від катастроф і життя, кіберризиків); 4) низька платоспроможність споживачів страхових послуг; 5) низький рівень

капіталізації страхових компаній; 6) відсутність страхової культури та недовіра до страхових установ; 7) шахрайство з боку окремих страхових компаній та нехтування правами страхувальників.

Отже, страхові компанії в Україні є основою ринку страхових послуг та їхній розвиток безпосередньо залежить від соціально-економічної ситуації в країні. Подальший розвиток ринку страхових послуг залежатиме від його адаптації до постпандемічних та поствійськових тенденцій соціально-економічної ситуації в Україні, здатності до проведення перманентної інституційно-організаційної трансформації, оптимізації бізнес-процесів страховиків та впровадження інноваційних страхових продуктів і послуг.

Використані джерела:

1. Волосович С.В. Страхування ризиків кредитної сфери: монографія. – Київ: КНТЕУ, 2013. 388 с.
2. Клапків Ю.М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 568 с.
3. Офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2021.pdf?v=4 (дата звернення 22.04.2022).
4. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 р. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=4 (дата звернення 23.04.2022).
5. Фесенко Н.В., Яремченко Л.М. Стан та перспективи функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. Економіка та держава. 2019. № 8. С.28-34.

Чайківська Оксана
Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: д.с-г.н., професор,
професор кафедри економіки
та економічної теорії ЗУНУ Гайда Ю.І.)

ПОСТКРИЗОВА РЕАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ РИНКУ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

У сучасному світовому господарстві зовнішньоекономічна діяльність є важливим чинником, що впливає на динаміку й структуру національної економіки країни. Ринок аграрної продукції України за останні роки зберігав позитивну динаміку зростання та розвитку, як всередині країни, так і на світовому рівні.